

Consiliul
Uniunii Europene

Bruxelles, 21 noiembrie 2023
(OR. en)

15627/23

ECOFIN 1205
UEM 366
SOC 798
EMPL 572
COMPET 1133
ENV 1326
EDUC 449
RECH 513
ENER 626
JAI 1509
GENDER 204
ANTIDISCRIM 190
JEUN 265
SAN 677

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	21 noiembrie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2023) 901 final
Subiect:	COMUNICARE A COMISIEI Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2023) 901 final.

Anexă: COM(2023) 901 final

Strasbourg, 21.11.2023
COM(2023) 901 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN,
CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CETRALĂ EUROPEANĂ,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR
ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII**

Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024

Investirea în viitorul competitiv al UE:

Analiza anuală a creșterii durabile pentru 2024

1. Introducere

După o redresare puternică în 2022, activitatea economică a UE a încetinit în contextul inflației ridicate și al condițiilor de finanțare mai stricte. Răspunsul politic rapid, hotărâtor și coordonat a contribuit la redresarea economiei și la abordarea consecințelor socioeconomice ale pandemiei de COVID-19 și ale războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. UE a reușit să depășească criza energetică apărută, reducând dependența de combustibilii fosili din Rusia, fără a fi necesară raționalizarea gazelor și evitându-se recesiunea. Deși economia a încetinit în 2023, iar riscurile și incertitudinile sunt ridicate, inclusiv ca urmare a situației din Orientul Mijlociu, numărul persoanelor încadrate în muncă în UE este mai mare ca oricând, șomajul atingând un nivel minim istoric, cu toate că există variații de la un stat membru la altul și între regiuni. Deși provocările structurale se mențin, realizările recente arată că Europa funcționează cel mai bine într-un context al colaborării.

După cum s-a subliniat în declarația de la Granada, UE se angajează să își consolideze competitivitatea pe termen lung și să creeze o bază economică rezilientă prin abordarea provocărilor structurale. Evenimentele geopolitice perturbatoare au evidențiat necesitatea ca UE să își consolideze în continuare autonomia strategică deschisă și să rămână competitivă pe o piață mondială, asigurându-se, în același timp, că nimeni nu este lăsat în urmă. UE va aplica în continuare politica sa comercială deschisă și echitabilă, va investi în parteneriate și se va apăra împotriva practicilor neloiale, de exemplu din partea Chinei. Pentru a consolida securitatea economică, în special în ceea ce privește materiile prime critice, componentele tehnologice și echipamentele, UE are nevoie de lanțuri de aprovizionare reziliente și diversificate. Pentru a consolida și mai mult avantajul competitiv al UE, este esențial să se asigure dezvoltarea competențelor și a aptitudinilor necesare pentru tranziția verde și digitală, să se gestioneze evoluțiile demografice, sporind în același timp investițiile și încurajând inovarea. Setul de instrumente privind demografia al Comisiei sprijină statele membre în demersul de mobilizare a politicilor care abordează provocările legate de îmbătrânirea societății. Valorificarea la maximum a pieței unice, în special pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și dezvoltarea în continuare a uniunii piețelor de capital pentru a sprijini investițiile private, sunt două aspecte la fel de importante.

UE renunță treptat la combustibilii fosili. Pe baza angajamentelor asumate în cadrul Pactului verde european, Europa promovează decarbonizarea industriilor, a energiei, a clădirilor și a transporturilor și a accelerat în mod semnificativ tranziția către o energie curată. Crearea unei industrii solide a tehnologiilor curate și facilitarea implementării acesteia, inclusiv prin punerea în aplicare a propunerii Comisiei privind Planul industrial al Pactului verde (GDIP)¹, vor sprijini competitivitatea. Procedurile de autorizare mai rapide, astfel cum au fost introduse în Directiva revizuită privind energia din surse regenerabile, și un regulament de urgență privind autorizarea vor asigura disponibilitatea mai mare a energiei din surse regenerabile. De asemenea, Comisia a

---

¹ COM (2023) 62 final.

prezentat o propunere de îmbunătățire a organizării pieței energiei electrice din UE și a protecției acesteia împotriva manipulării pieței, precum și de stimulare a noilor investiții în energie.

Instrumentele de finanțare ale UE stimulează tranziția verde și digitală, competențele și ocuparea forței de muncă pentru a consolida competitivitatea UE la nivel național și regional. Punerea în aplicare în curs a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR), inclusiv introducerea capitolelor dedicate REPowerEU în planurile naționale de redresare și reziliență (PNRR) ale statelor membre, instrumentul de sprijin tehnic și utilizarea fondurilor politicii de coeziune continuă să joace un rol esențial în conturarea programelor de reformă și de investiții în toate statele membre. Propunerea privind platforma „Tehnologii strategice pentru Europa” (STEP) va asigura sinergii suplimentare între instrumentele existente ale UE, inclusiv programul InvestEU, pentru o implementare rapidă a tehnologiilor critice. Până în prezent, s-au efectuat plăți în valoare de peste 175 de miliarde EUR în cadrul MRR, s-au plătit peste 210 miliarde EUR din fondurile politicii de coeziune de la începutul pandemiei de COVID-19 și 13,44 miliarde EUR sub formă de garanții ale UE și s-au aprobat 119 operațiuni în cadrul InvestEU. Orizont Europa a mobilizat peste 24 de miliarde EUR pentru știință și inovare. În paralel, Comisia a evaluat pozitiv programele de investiții și de reformă din cadrul REPowerEU, în valoare de 54 de miliarde EUR. Pentru a asigura în continuare finanțarea și a optimiza resursele pentru prioritățile politice ale UE, revizuirea specifică a cadrului financiar multianual al UE trebuie să fie adoptată rapid.

Ciclul din 2024 al semestrului european va face un bilanț al punerii în aplicare în curs a PNRR-urilor și a programelor politicii de coeziune, analizând modul în care acestea se completează reciproc în ceea ce privește finanțarea și rezultatele politicilor. Accentul se va pune în special pe complementaritățile dintre MRR și fondurile politicii de coeziune, evidențiind modul în care reformele au rolul de principali factori favorizanți ai investițiilor la diferite niveluri. Se vor oferi, de asemenea, orientări în vederea viitoarei evaluări la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune. Aceasta va fi o ocazie de a evalua programele și de a aborda nevoile și provocările emergente în statele membre ale UE și în regiunile acestora.

Evaluarea guvernancei economice ar trebui finalizată cu celeritate. Parlamentul European și Consiliul lucrează la propunerile Comisiei de reformare a normelor bugetare ale UE, prezentate la 26 aprilie 2023. Cadrul reformat va oferi claritate și previzibilitate pentru viitoarea politică bugetară, promovând în același timp sustenabilitatea datoriei și creșterea economică. După adoptarea cadrului bugetar reformat, statele membre vor începe să își pregătească primele planuri bugetar-structurale pe termen mediu, în care vor prezenta politicile bugetare, structurale și de investiții pentru următorii 4-5 ani. Comisia invită colegiitorii să convină rapid asupra unui cadru reformat.

În analiza anuală a creșterii durabile din acest an se evidențiază agenda politicii socioeconomice a UE, ținând seama de evoluția mediului macroeconomic, social și geopolitic. Orientările urmează o abordare structurată bazată pe cele patru dimensiuni ale durabilității competitive, aliniate la activitatea UE care urmărește realizarea de progrese continue în direcția atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU. Comunicarea prezintă, de asemenea, principalele aspecte ale ciclului semestrului european 2024.

2. Cele patru dimensiuni ale sustenabilității competitive

2.1. Stabilitatea macroeconomică

Economia UE este în continuare rezilientă în pofida unei încetiniri a creșterii. În 2022, activitatea economică era încă în curs de redresare, iar PIB-ul a crescut cu 3,4 % în contextul creșterii puternice a inflației. În cursul anului 2023, inflația, care este încă ridicată, dar care scade treptat, și înăsprirea politicii monetare au condus la o creștere economică mai redusă. Pe de altă parte, evoluțiile de pe piața forței de muncă sunt în continuare încurajatoare, șomajul menținându-se aproape de nivelurile minime istorice. Conform previziunilor din toamnă, economia UE va înregistra o creștere modestă de 0,6 % în 2023, apoi va crește cu 1,3 % în 2024 și cu 1,7 % în 2025. Se preconizează că inflația va continua să scadă, ajungând la 2,4 % în 2025 în UE. Acest lucru, alături de salariile mai mari și de o piață a forței de muncă încă puternică, va contribui la o redresare treptată a puterii de cumpărare a gospodăriilor.

Riscurile legate de nivelul ridicat al datoriei și divergențele de preț sunt în continuare relevante. În timp ce mediul inflaționist a facilitat reducerea mai rapidă a datoriilor mari, înăsprirea condițiilor de finanțare ar putea duce la creșterea tensiunilor legate de nivelul ridicat al datoriei, atât în sectorul privat, cât și în cel public. Acest lucru ar afecta în special statele membre în care serviciul datoriei necesită reînnoiri masive ale datoriei sau în care sectorul privat se confruntă cu creșteri puternice ale plăților dobânzilor. De asemenea, diferențele persistente în ceea ce privește creșterea prețurilor și a costurilor între țări sporesc posibilitatea de pierdere a competitivității în cazul statelor membre cu cele mai mari creșteri ale prețurilor. Acest risc este un risc deosebit pentru țările din zona euro, deoarece realinierea costurilor și prețurilor interne prin modificarea cursului de schimb nominal nu este o opțiune². Raportul privind mecanismul de alertă cuprinde analiza Comisiei cu privire la evoluția dezechilibrelor și a riscurilor emergente³. Primăvara următoare, vor fi pregătite bilanțuri aprofundate pentru 12 state membre. În cazul Ciprului, al Franței, al Germaniei, al Greciei, al Spaniei, al Ungariei, al Italiei, al Țărilor de Jos, al Portugaliei, al României și al Suediei, bilanțurile aprofundate vor urmări dezechilibrele sau dezechilibrele excesive identificate în această primăvară, iar în cazul Slovaciei bilanțul aprofundat va evalua riscul apariției unor noi dezechilibre.

În condițiile în care clauza derogatorie generală din cadrul Pactului de stabilitate și de creștere expiră la sfârșitul anului 2023, politica bugetară trebuie să sprijine politica monetară în reducerea inflației și protejarea sustenabilității finanțelor publice, oferind, în același timp, suficient spațiu pentru investiții suplimentare și sprijinind creșterea pe termen lung⁴. Coordonarea politicilor bugetare este esențială pentru a susține politica monetară în efortul de aducere a nivelului inflației înapoi la obiectivul pe termen mediu în timp util. Guvernele ar trebui să adopte politici bugetare coordonate și prudente pentru a menține datoria la niveluri prudente sau pentru a înscrie ratele datoriei pe o traiectorie descendentă credibilă. Guvernele ar trebui să elimine cât mai curând posibil măsurile de sprijin energetic legate de criză și să utilizeze economiile rezultate pentru a reduce deficitele. Concomitent cu menținerea agilității, având în vedere gradul ridicat de incertitudine, obținerea unei orientări bugetare contracționiste, astfel cum se preconizează în 2023 și 2024, va contribui la refacerea rezervelor bugetare în timp și, prin urmare, la îmbunătățirea sustenabilității datoriei publice în unele state membre. Pe lângă necesitatea de a

---

² COM (2023) 903 și SWD (2023) 903.

³ COM (2023) 902 și SWD (2023) 902.

⁴ COM (2023) 900.

menține o strategie bugetară prudentă, investițiile publice trebuie menținute și, dacă este necesar, sporite pentru a sprijini creșterea pe termen lung și tranziția verde. În acest sens, guvernele ar trebui să susțină un nivel ridicat de investiții publice pentru a sprijini tranziția verde și digitală, pentru a consolida productivitatea și reziliența. Acest lucru va necesita îmbunătățiri în ceea ce privește calitatea și structura finanțelor publice, atât în ceea ce privește veniturile, cât și cheltuielile, de exemplu prin optimizarea mixului fiscal. De asemenea, va fi esențial să se accelereze punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență, inclusiv a capitolelor consacrate REPowerEU, și să se utilizeze pe deplin programele politicii de coeziune.

Măsurile de urgență fiscală luate pentru a răspunde șocului prețurilor la energie ar trebui să fie eliminate cât mai curând posibil. Sprijinul bugetar nespecific prelungit acordat gospodăriilor și întreprinderilor nu este instrumentul potrivit în situația actuală, deoarece sporește presiunile inflaționiste și contribuie la o politică monetară restrictivă prelungită. De asemenea, limitează marja bugetară pentru cheltuielile productive, de exemplu pentru investițiile verzi și digitale. Sprijinul pentru gospodăriile vulnerabile ar trebui să fie acordat în mod specific prin intermediul sistemelor de protecție socială și al plaselor de siguranță socială instituite. În cazul în care sunt necesare măsuri de sprijin, acestea ar trebui să se concentreze pe protejarea gospodăriilor și a întreprinderilor vulnerabile, să fie accesibile din punct de vedere bugetar și să mențină stimulentele pentru creșterea eficienței energetice.

Astfel cum s-a anunțat în orientările de politică bugetară pentru 2024⁵, Comisia va propune Consiliului deschiderea, în primăvara anului 2024, a unor proceduri aplicabile deficitelor excesive bazate pe deficit, potrivit datelor privind rezultatul bugetar pentru 2023, în conformitate cu dispozițiile legale existente.

2.2 Durabilitatea mediului

Acțiunile întreprinse de UE și de statele membre au contribuit la aducerea prețurilor la energie mai aproape de nivelurile de dinainte de criză, în timp ce investițiile în surse de energie curată contribuie la stabilizarea aprovizionării viitoare. Prețurile gazelor naturale au scăzut cu aproximativ 84 % în comparație cu nivelurile record de anul trecut, dar sunt în continuare cu 78 % peste nivelurile de dinainte de criză, iar prețurile angro ale energiei electrice au scăzut, de asemenea (cu -78 % în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut). Cu toate acestea, prețurile la energie în UE rămân ridicate, în medie, comparativ cu nivelurile de dinainte de criză și cu restul lumii. Deși UE și-a consolidat reziliența sistemului energetic, condițiile de piață sunt în continuare incerte, inclusiv din cauza crizei din Orientul Mijlociu. Din februarie 2022, UE a pus capăt tuturor importurilor de cărbune rusesc, a redus importurile de petrol rusesc cu aproximativ 90 % și importurile totale de gaze rusești cu aproximativ două treimi și va continua aceste eforturi în viitor. Nivelurile de stocare a gazelor naturale se situează la niveluri record înainte de termen, fiind de 100 % în noiembrie 2023. Punerea în aplicare cu succes a cadrului UE privind reducerea cererii de către statele membre a consolidat gradul de pregătire al UE pentru această iarnă, iar instrumentul de agregare a cererii, AggregateEU, dă rezultate concrete. Având în vedere ameliorarea condițiilor pe piețele energiei, precum și necesitatea de a adopta politici bugetare prudente, statele membre ar

---

⁵ COM(2023) 141 final.

trebui să elimine rapid subvențiile pentru combustibilii fosili. Statele membre ar trebui să recurgă la măsuri specifice de sprijin în domeniul energiei numai dacă se înregistrează creșteri ulterioare ale prețurilor la energie și ar trebui să faciliteze implementarea și introducerea rapidă de soluții alternative de energie curată la prețuri accesibile pentru gospodării și întreprinderi prin reforme și investiții adecvate.

Statele membre își concentrează eforturile pe punerea în aplicare a capitolelor consacrate REPowerEU din planurile de redresare și reziliență, completate de fondurile politicii de coeziune. Până în prezent, 23 de state membre și-au prezentat capitolele consacrate REPowerEU, valoarea pachetului financiar fiind de 54 de miliarde EUR. Printre măsurile REPowerEU se numără simplificarea procedurilor de autorizare pentru a accelera introducerea surselor regenerabile de energie și a instalațiilor de stocare, intensificarea măsurilor de eficiență energetică pentru a reduce sărăcia energetică și sprijinirea dezvoltării lanțurilor valorice în ceea ce privește materiile prime și tehnologiile critice necesare pentru tranziția verde. Sprijinul acordat prin fondurile politicii de coeziune pentru investiții în eficiența energetică, energia din surse regenerabile și sistemele energetice inteligente în cadrul obiectivului de politică „O Europă mai verde” are, de asemenea, un rol important în punerea în aplicare a mai multor acțiuni-cheie în temeiul inițiativei REPowerEU. Finanțarea UE pentru aceste acțiuni de la toate obiectivele de politică și de la Fondul pentru o tranziție justă se ridică la 47 de miliarde EUR. Disponibilitatea acestor diferite instrumente de finanțare înseamnă că obiectivele comune pot fi atinse mai eficient, de exemplu prin combinarea reformelor MRR/REPowerEU în materie de autorizare și conectarea mai multor surse regenerabile de energie la rețea prin investiții la nivel național și regional.

Planurile naționale actualizate privind energia și clima trebuie să fie definitive și puse în aplicare rapid. Planurile naționale actualizate privind energia și clima ale statelor membre ar trebui să prezinte politici climatice și energetice mai ambițioase, în conformitate cu obiectivele UE în materie de climă și energie pentru 2030. Se preconizează că aceste planuri vor ține seama pe deplin de cele mai recente recomandări specifice fiecărei țări, publicate în contextul semestrului european, vor reflecta măsurile privind energia și clima în PNRR-uri și vor explora sinergiile cu alte instrumente de planificare în temeiul politicii de coeziune a UE. Comisia va emite recomandări specifice statelor membre pentru proiectele lor de planuri naționale privind energia și clima în decembrie 2023 și se așteaptă ca acestea să fie luate pe deplin în considerare în planurile naționale privind energia și clima finale, care urmează să fie prezentate până în iunie 2024. Planurile naționale privind energia și clima vor contribui la consolidarea planificării strategice, la mobilizarea investițiilor publice și private⁶, precum și la consolidarea certitudinii investitorilor în vederea atingerii obiectivelor privind clima și energia pentru 2030 de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră din UE cu cel puțin 55 % comparativ cu nivelurile din 1990. Acest demers ar trebui corelat cu eforturile de inversare a tendinței de pierdere de resurse naturale, de dezvoltare a unor practici agricole durabile, de menținere a serviciilor ecosistemice și de adaptare mai bună și mai rapidă la un climat mai nefavorabil, în special în domeniul rezilienței în fața stresului hidric. Pentru a menține stabilitatea bugetară și a preveni șocurile financiare viitoare, este din ce în ce mai necesar ca statele

---

⁶ În total, vor fi necesare în fiecare an investiții suplimentare de peste 620 de miliarde EUR pentru a îndeplini obiectivele Pactului verde și ale planului REPowerEU, la care se adaugă necesarul de investiții de 92 miliarde EUR până în 2030 pentru a îndeplini obiectivele Regulamentului privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete.

membre să ia în considerare impactul bugetar al fenomenelor meteorologice excesive și al altor pericole climatice în planificarea lor bugetară pe termen mediu și să se pregătească în acest sens.

Consolidarea industriei UE cu zero emisii nete este esențială pentru a furniza tehnologiile și componentele necesare pentru îndeplinirea obiectivelor Pactului verde european și pentru ca industria Europei să rămână competitivă. Competitivitatea viitoare a industriei UE cu zero emisii nete va fi determinată de aprovizionarea stabilă cu energie la prețuri accesibile și din ce în ce mai curată, de disponibilitatea unei forțe de muncă înalt calificate și de o finanțare publică și privată adecvată. Disponibilitatea materiilor prime la prețuri accesibile, menținerea deschiderii comerciale și un mediu de afaceri favorabil sunt, de asemenea, esențiale. Pornind de la punctele forte ale pieței unice, Planul industrial al Pactului verde și Regulamentul privind industria care contribuie la obiectivul zero emisii nete urmăresc să ofere un mediu mai favorabil pentru extinderea capacității de producție a UE pentru tehnologii cu zero emisii nete. Propunerea STEP va stimula capacitatea de investiții a UE pentru a sprijini această extindere, alături de dezvoltarea adecvată a competențelor, contribuind în același timp la protejarea coeziunii și a pieței unice. Nevoile totale de investiții în lanțurile de aprovizionare ale UE pentru cinci tehnologii cu zero emisii nete (energie eoliană, energie solară, baterii, pompe de căldură și electroliizoare) se ridică la 92 de miliarde EUR până în 2030. În acest sens, pachetul european privind energia eoliană va sprijini întreprinderile din sectorul energiei eoliene și va contribui la îmbunătățirea competitivității acestora. În general, colaborarea cu părțile interesate din industrie, inclusiv dialogurile privind tranziția curată, va ajuta industria UE să își creeze modelul de afaceri pentru transformarea verde. C&I va juca un rol esențial în această transformare și va necesita un cadru de politică favorabil inovării. Pentru a atinge obiectivele Pactului verde european, industria UE trebuie, de asemenea, să susțină tranziția sa către o economie circulară, în special în ceea ce privește recuperarea și substituirea materiilor prime critice și utilizarea de materii prime secundare pentru a maximiza păstrarea valorii. De asemenea, statele membre ar trebui să se concentreze pe eliminarea subvențiilor dăunătoare mediului, câștigurile bugetare potențiale fiind estimate la o sumă de până la 300 de miliarde EUR pe an⁷. Totodată, tranziția climatică a industriei UE va fi sprijinită de mecanismul de ajustare a carbonului la frontieră, care va contribui la menținerea unor condiții de concurență echitabile cu producătorii din afara UE și la evitarea relocării emisiilor de dioxid de carbon.

2.3 Productivitatea

Deși productivitatea este principalul factor determinant al competitivității, creșterea medie a productivității în UE a stagnat în ultimii zece ani. Productivitatea muncii pe oră lucrată a crescut cu doar 6 % din 2015. Noul raport privind piața unică și competitivitatea, care va fi publicat de Comisie în ianuarie 2024, va servi ca temei pentru un ciclu anual de guvernare și pentru discuții privind piața unică și competitivitatea și productivitatea pe termen lung, conform solicitării Consiliului European. O transformare digitală inegală și lentă în ansamblu și deficitul de competențe în diferite sectoare reprezintă obstacole majore în calea creșterii productivității. Sunt necesare măsuri politice hotărâtoare care să sprijine finanțarea privată a C&I prin stimulente fiscale concepute în mod corect, parteneriate public-privat și condiții mai bune pentru întreprinderile nou-

---

⁷ Comisia Europeană, 2022, *A toolbox for reforming environmentally harmful subsidies in Europe* (Un set de instrumente pentru reformarea subvențiilor dăunătoare mediului în Europa).

înființate și cele în curs de extindere, cum ar fi prin intermediul Consiliului European pentru Inovare, instituit în cadrul programului Orizont Europa. Intensificarea cercetării și inovării în întreprinderi și în sectorul public este deosebit de importantă pentru a consolida productivitatea în regiunile care au înregistrat o creștere lentă în ultimii ani. În timp ce un număr mai mare de tineri din UE încheie ciclul de învățământ terțiar, productivitatea poate fi consolidată prin creșterea numărului de absolvenți STIM (științe, tehnologie, inginerie și matematică), prin abordarea disparităților de gen și prin îmbunătățirea relevanței educației în raport cu cerințele pieței forței de muncă.

Creșterea productivității depinde de îmbunătățirea condițiilor-cadru, de aprofundarea pieței unice și de respectarea statului de drept. În prezent, întreprinderile din UE sunt împovărate de obstacole administrative care le afectează capacitatea de a investi la nivel transfrontalier și de a finaliza în mod eficace tranziția verde și digitală. Sunt necesare eforturi comune pentru a asigura respectarea normelor existente, pentru a înlătura obstacolele și pentru a explora domeniile în care este necesară o mai bună integrare⁸. Comisia a prezentat primele propuneri legislative de reducere a obligațiilor de raportare la nivel european cu 25 %, fără a aduce atingere obiectivelor de politică ale inițiativelor în cauză. Statele membre, inclusiv autoritățile regionale și locale, trebuie, de asemenea, să își intensifice eforturile în acest domeniu pentru a atinge acest nivel de ambiție. Creșterea productivității presupune stimulente solide prin intermediul sistemului fiscal și de prestații sociale, precum și printr-o educație și o formare eficace pentru a crește oferta de forță de muncă și disponibilitatea unei forțe de muncă flexibile și calificate. Piețele de capital aprofundate și integrate ale UE sunt esențiale pentru competitivitatea globală a UE, ca mijloc de a obține investiții private în economia UE, inclusiv pentru tranziția verde și digitală. De asemenea, sunt necesare eforturi suplimentare pentru a facilita adoptarea inovării și pentru a reduce blocajele și barierele de pe piețele de produse și servicii. Respectarea statului de drept, în special a sistemelor judiciare independente, de calitate și eficiente, securitatea juridică și egalitatea în fața legii sunt, de asemenea, factori determinanți fundamentali ai unui mediu de afaceri favorabil investițiilor și inovării.

Promovarea unui mediu de afaceri echitabil și favorabil IMM-urilor este esențială pentru consolidarea pieței unice. Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor include o propunere de combatere a întârzierilor la plată. Scopul propunerii este de a asigura echitatea tranzacțiilor comerciale, de a îmbunătăți lichiditatea și reziliența IMM-urilor și de a stimula competitivitatea întreprinderilor din UE. Pachetul include, de asemenea, propuneri privind numirea unui reprezentant special pentru IMM-uri și o propunere privind introducerea impunerii în funcție de sediul central pentru a simplifica cadrul de impozitare pentru IMM-urile care își desfășoară activitatea la nivel transfrontalier. Propunerea „Întreprinderile din Europa: cadru de impozitare a profitului” va facilita activitatea atât a întreprinderilor, cât și a autorităților fiscale, prin introducerea unui set unic de norme pentru stabilirea bazei de impozitare a grupurilor de întreprinderi care își desfășoară activitatea în mai multe țări. Componenta pentru IMM-uri a programului InvestEU ajută, de asemenea, IMM-urile să se adapteze la practicile comerciale durabile și finanțează întreprinderile nou-înființate care dezvoltă noi tehnologii în materie de sustenabilitate. Se preconizează că sprijinul

---

⁸ Comunicarea intitulată „Piața unică la 30 de ani”, COM(2023) 162 final.

pentru IMM-uri va ajunge la peste 200 de miliarde EUR până în 2027 în cadrul programelor de finanțare ale UE⁹.

Traectoria de creștere a UE depinde în mare măsură de adoptarea digitalizării. Tehnologiile digitale oferă avantaje competitive, servicii îmbunătățite și piețe extinse pentru întreprinderile mari, însă în ceea ce privește IMM-urile, nivelul de digitalizare este inegal între statele membre și între sectoare. Multe IMM-uri tradiționale nu dispun de resursele și competențele necesare pentru a beneficia pe deplin de digitalizare, fapt ce ilustrează necesitatea unor progrese în acest domeniu. Parteneriatul la scară largă pentru competențe digitale are scopul de a contribui la atingerea obiectivelor deceniului digital al UE, și anume 80 % dintre persoane să dețină competențe digitale de bază, realizarea convergenței de gen și 20 de milioane de specialiști TIC angajați până în 2030. Foile de parcurs strategice naționale privind deceniul digital vor stabili măsurile concrete pe care fiecare stat membru intenționează să le ia pentru a remedia lacunele, în conformitate cu constatările primului raport privind stadiul îndeplinirii obiectivelor deceniului digital. Mai multe evoluții normative, inclusiv cadrul pentru IA, Actul privind datele, Regulamentul privind serviciile digitale și Regulamentul privind piețele digitale, vor consolida potențialul Europei de a concura la nivel mondial. Propunerea UE referitoare la un cadru juridic privind IA este primul cadru cuprinzător de acest tip; scopul este atenuarea riscurilor în mod proporțional, cadrul oferind securitatea juridică necesară pentru a implementa o IA de încredere la scară europeană.

Pentru reducerea decalajelor în materie de productivitate în UE este necesar să se pună accentul și pe regiunile în care productivitatea a stagnat și care pot beneficia de complementaritățile dintre MRR și fondurile politicii de coeziune la nivel regional. Disparitățile în ceea ce privește accesul la educație și formare, asistență medicală, cercetare, inovare, mobilitate și infrastructură digitală de înaltă calitate sunt și mai marcante în zonele rurale și ultraperiferice. Disparitățile există și în zonele urbane care au o competitivitate mai mare și niveluri mai ridicate de capital uman¹⁰. De exemplu, mai puțin de 25 % din populația cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani din regiunile rurale ale UE a urmat un ciclu de învățământ postliceal comparativ cu 44 % în orașe¹¹. Sinergiile dintre MRR și finanțarea în temeiul politicii de coeziune sunt esențiale pentru acordarea de sprijin la nivel regional.

2.4 Echitatea

Piața forței de muncă din UE continuă să aibă, în general, rezultate foarte bune, în pofida unei creșteri economice mai lente, chiar dacă disparitățile regionale se mențin, unele grupuri ale populației beneficiind mai puțin de aceste rezultate. Rata de ocupare a forței de muncă a atins un nivel record de 75,4 % în T2-2023, în timp ce rata șomajului a scăzut la 6,0 %, cea mai mică rată înregistrată vreodată în UE. În timp ce unele state membre au înregistrat progrese semnificative, altele au înregistrat în continuare rate ale șomajului de peste 11 %¹². În același timp, rezultatele în ceea ce privește participarea la piața forței de muncă indică disparități regionale semnificative în cadrul statelor membre.

⁹ Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor, pagina 12, nota de subsol 61: Pachetul de măsuri de ajutorare a IMM-urilor (europa.eu).

¹⁰ Indicele competitivității regionale al UE 2.0 – ediția 2022; https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf

¹¹ Eurostat, EDAT_LFS_9913.

¹² ES și EL au înregistrat rate ale șomajului de peste 11 % în T2-2023, iar ES, EL, IT, RO și SE au înregistrat rate ale șomajului în rândul tinerilor de peste 20 % (SK, HR și PT situându-se cu puțin sub acest prag). Sursa: Eurostat.

Nivelurile ridicate ale deficitului de forță de muncă și de competențe reprezintă un obstacol major în calea creșterii durabile, a inovării și a competitivității și necesită acțiuni specifice. Pe această piață tensionată a muncii, peste două treimi dintre angajatori nu găsesc persoanele cu competențele de care au nevoie¹³. Deficitele sunt frecvente în domeniul asistenței medicale, al STIM (în special TIC), al sectorului verde și la nivelul anumitor profesii din sectorul serviciilor. Competențele femeilor, ale tinerilor și ale persoanelor în vârstă, ale persoanelor slab calificate, ale persoanelor cu handicap și ale altor grupuri defavorizate și subreprezentate sunt foarte necesare pe piața forței de muncă¹⁴. Peste 20 % din populația în vârstă de muncă este inactivă, inclusiv 8 milioane de tineri care nu sunt încadrați profesional și nu urmează niciun program educațional sau de formare. Ar trebui să se asigure egalitatea de șanse pentru toți, inclusiv prin punerea în aplicare a strategiilor Uniunii egalității¹⁵.

Măsurile de politică adoptate la nivelurile corespunzătoare ar trebui să fie orientate către creșterea participării pe piața forței de muncă pentru a îmbunătăți ocuparea forței de muncă și rezultatele sociale. Printre aceste măsuri se numără politicile active consolidate în domeniul pieței forței de muncă, accesul mai bun la educație și îngrijire timpurie de calitate și la prețuri accesibile, precum și la îngrijirea pe termen lung, sistemele fiscale și de prestații sociale care sprijină munca (inclusiv prin deplasarea sarcinii fiscale care grevează forța de muncă către obiectivele de mediu și climatice), condițiile de muncă adecvate și posibilitățile de gestionare a migrației legale¹⁶, asigurând în același timp drepturile aplicabile în materie de muncă și protecție socială. Utilizarea sporită a gestionării algoritmice și a IA la locul de muncă poate contribui la soluționarea deficitelor, dar necesită vigilență. Consolidarea educației și formării de calitate și favorabile incluziunii este în continuare o prioritate-cheie, ca și intensificarea eforturilor de perfecționare și recalificare pentru dubla tranziție. Lipsa competențelor de bază, precum și a competențelor STIM avansate, lacunele în materie de învățare și deficitul de cadre didactice reprezintă provocări din ce în ce mai mari pentru sistemele de educație și formare, inclusiv pentru participarea tinerilor la piața forței de muncă. Ar trebui continuat dinamismul inițiativelor lansate în cadrul Anului european al competențelor¹⁷.

În pofida creșterilor semnificative ale salariilor în UE în 2022 și la începutul anului 2023, salariile s-au menținut sub nivelul ratelor ridicate ale inflației și au dus la scăderea puterii de cumpărare, fiind afectate cel mai mult veniturile mai mici. Salariile reale din UE au scăzut cu 3,7 % în 2022, ducând la creșterea riscului de sărăcie a persoanelor încadrate în muncă¹⁸. Pe viitor, evoluțiile salariale vor trebui să asigure un echilibru între recuperarea puterii de cumpărare pierdute a lucrătorilor, evitarea efectelor secundare asupra inflației și protejarea competitivității UE. Pentru

---

¹³ Comisia Europeană (2023), Evoluția ocupării forței de muncă și a situației sociale în Europa.

¹⁴ De exemplu, rata de ocupare a forței de muncă în rândul femeilor a fost de 70,3 % în T2-2023, cu 5,1 puncte procentuale sub media ratei de ocupare a forței de muncă. Responsabilitățile de îngrijire neremunerate fac ca peste 7 milioane de femei din UE să nu participe pe piața forței de muncă.

¹⁵ [Strategiile Uniunii egalității](#) promovează egalitatea și incluziunea femeilor și a grupurilor dezavantajate, cum ar fi persoanele cu handicap și persoanele care provin dintr-un context de migrație, persoanele cu origine rasială sau etnică minoritară, inclusiv romii.

¹⁶ În special prin intermediul rezervei de talente la nivelul UE, inițiativă lansată la 15 noiembrie 2023 ca parte a [Pachetului privind mobilitatea competențelor și a talentelor](#).

¹⁷ [Anul european al competențelor \(europa.eu\)](#).

¹⁸ Eurofound (2023), *Minimum wages in 2023: Annual review* (Salariile minime în 2023: analiză anuală).

obținerea unor rezultate echilibrate în ceea ce privește stabilirea salariilor, dialogul social solid și negocierile colective eficiente sunt mai importante ca niciodată.

Necesitatea unor politici adecvate și durabile în materie de protecție socială și incluziune este în continuare ridicată. Având în vedere evoluțiile demografice și evoluția rapidă a piețelor forței de muncă, sistemele sustenabile de protecție socială sunt esențiale, asigurând în același timp accesul la protecție socială și un sprijin adecvat pentru venit. De asemenea, aceste sisteme sunt necesare pentru a atenua impactul inflației ridicate și al scăderii puterii de cumpărare și pentru a aborda problema sărăciei energetice. Sistemele de protecție socială menționate anterior ar trebui corelate cu sprijinul pentru integrarea pe piața muncii și cu accesul la servicii esențiale pentru persoanele care nu dispun de resurse¹⁹. Este nevoie de tranziții echitabile pentru toți, de exemplu pentru a se asigura că inovațiile verzi și digitale sunt accesibile ca preț pentru persoanele cu venituri mai mici și că nicio regiune nu este lăsată în urmă.

Fondurile politicii de coeziune, alături de PNRR-uri, sprijină statele membre în demersul lor de atingere a obiectivelor naționale pentru 2030 în materie de ocupare a forței de muncă, competențe și reducerea sărăciei. Statele membre au inclus reforme și investiții semnificative în domeniul pieței forței de muncă și al politicilor sociale în PNRR-uri, astfel încât din costurile estimate ale PNRR-urilor 140 de miliarde EUR (aproximativ 28 %) sunt destinate politicilor sociale, inclusiv aproximativ 73 de miliarde EUR pentru educație și competențe²⁰ și aproximativ 43 de miliarde EUR pentru asistență medicală. În cadrul fondurilor politicii de coeziune, în special al Fondului social european Plus (FSE +) și al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR), s-au investit, de asemenea, 109 miliarde EUR în domeniul politicii sociale. Sinergiile dintre MRR și fondurile politicii de coeziune sunt vizibile în mod clar. De exemplu, mai multe state membre au introdus reforme în planurile lor de redresare și reziliență care creează drepturi legale pentru educația și îngrijirea timpurie. În același timp, se recurge la fondurile politicii de coeziune (în special FSE + și FEDR), în unele cazuri susținute de investițiile prevăzute în PNRR-uri, în special pentru a dezvolta servicii de educație și îngrijire timpurie și pentru a construi grădinițe ca răspuns la creșterea cererii. Fondurile politicii de coeziune se bazează adesea pe reformele inițiate în temeiul planurilor de redresare și reziliență și finanțează deja unele nevoi. Fondurile politicii de coeziune pot viza, de asemenea, nevoi regionale specifice sau grupuri specifice ale populației, cum ar fi romii (de exemplu, prin investiții la nivel regional în educația favorabilă incluziunii sau prin finanțarea politicilor active în domeniul pieței forței de muncă).

Continuarea punerii în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale rămâne o prioritate de politică pentru promovarea convergenței sociale ascendente în UE. Pentru o analiză mai sistematică a evoluțiilor sociale și în materie de ocupare a forței de muncă din statele membre, Propunerea Comisiei de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2024²¹

¹⁹ [În conformitate cu Recomandarea Consiliului din 30 ianuarie 2023 privind un venit minim adecvat care să asigure incluziunea activă.](#)

²⁰ Date la 6 noiembrie 2023, pe baza metodologiei de marcare a pilonilor folosită pentru tabloul de bord privind redresarea și reziliența. Datele privind educația și competențele corespund măsurilor alocate domeniilor de politică „educația și îngrijirea timpurie”, „învățământul general, profesional și superior”, „educația adulților”, „capitalul uman în digitalizare” sau „competențele și locurile de muncă verzi” ca domeniu de politică primar sau secundar.

²¹ Propunerea Comisiei de raport comun privind ocuparea forței de muncă pentru 2024 – COM (2023) 904.

pune un accent mai mare la nivel de țară individuală, sub forma unei analize pentru fiecare țară în parte, pe baza principiilor cadrului de convergență socială²².

3. Finanțare din partea UE pentru tranziția verde și digitală

Finanțarea UE s-a dovedit a fi un instrument esențial pentru finanțarea acțiunilor necesare pentru promovarea sustenabilității competitive la nivel național și regional. Utilizarea eficace și flexibilă a instrumentelor existente în cadrul bugetului UE, în special a fondurilor politicii de coeziune, și introducerea de noi instrumente, în special MRR și capitolele dedicate REPowerEU, permit UE să abordeze direct principalele provocări economice și sociale, alături de statele membre și regiunile acestora. Prin intermediul programului InvestEU, UE oferă garanții pentru mobilizarea de investiții private pentru principalele priorități de politică, cum ar fi tranziția verde și digitală, inovarea, investițiile sociale și competențele, precum și sprijin pentru IMM-uri. Iar Fondul pentru o tranziție justă sprijină regiunile cele mai afectate de tranziția verde să își diversifice economiile și să creeze noi locuri de muncă. Fiecare instrument a contribuit la abordarea deficitelor de finanțare și a blocajelor în materie de investiții prin prioritățile și punctele sale forte, iar sinergiile încep să se concretizeze. Complementaritatea se poate observa în mai multe privințe, în special în ceea ce privește natura reformelor, dimensiunea geografică a investițiilor și calendarul, și poate fi încurajată prin sprijinul acordat în cadrul instrumentului de sprijin tehnic.

MRR completează fondurile politicii de coeziune cu reforme transformatoare. Facilitarea reformelor contribuie la eliminarea blocajelor în materie de investiții și favorizează și accelerează implementarea investițiilor din fonduri naționale și europene. Este vorba de reformele transformatoare care beneficiază de sprijin în temeiul fiecărui plan de redresare și reziliență aferent MRR, precum și de condițiile favorizante necesare în temeiul fondurilor politicii de coeziune. De exemplu, reformele MRR care deblochează procesele de acordare a autorizațiilor pentru tranziția verde și sub egida REPowerEU îmbunătățesc digitalizarea administrației publice și creează un mediu favorabil investițiilor prin abordarea obstacolelor normative, cum ar fi reducerea birocrăției. Reformele ample ale pieței forței de muncă din cadrul MRR, împreună cu condițiile favorizante din programele politicii de coeziune, abordează adesea provocările structurale de lungă durată, în contextul în care completează investițiile, de exemplu în competențe și în protecția socială. În fine, toate fondurile beneficiază de reformele care asigură protecția intereselor financiare ale UE, cum ar fi cele care vizează combaterea corupției sau abordarea aspectelor legate de statul de drept.

Împreună, fondurile politicii de coeziune și investițiile în temeiul MRR asigură o acoperire cuprinzătoare la nivel național, regional și local, inclusiv în perioada ulterioară anului 2026. Alături de politica de coeziune, punerea în aplicare a planurilor de redresare și reziliență reprezintă o oportunitate de a viza diferite domenii. De asemenea, dat fiind calendarul de punere în aplicare mai lung, programele de coeziune vor continua să mențină dinamismul generat de MRR, asigurând astfel un nivel ridicat de investiții publice și mobilizând investițiile private pe termen lung. În cadrul

---

²² Cadrul de convergență socială a fost discutat și elaborat în cooperare cu statele membre. A se vedea <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9481-2023-INIT/ro/pdf>.

evaluării la jumătatea perioadei a politicii de coeziune, statele membre au posibilitatea de a revizui programele de coeziune care alocă fonduri pentru a aborda acele domenii în care există nevoi urgente și provocări emergente, maximizând în același timp sinergiile.

Caseta 1. Exemple de complementaritate între MRR și fondurile politicii de coeziune în perioada de programare 2021-2027

- În **Spania**, prin corelarea acțiunii PNRR și a fondurilor politicii de coeziune se contribuie la o mai bună gospodărire a apelor. PNRR prevede o reformă care actualizează Legea apei, reglementările acesteia și alte acte legislative secundare pentru a asigura un cadru juridic care contribuie la consolidarea și creșterea investițiilor în sectorul gospodării apelor, iar fondurile politicii de coeziune finanțează sisteme de gospodărire a apelor care reduc pierderea de resurse și îmbunătățesc eficiența sistemelor de distribuție.
- În **Croația**, PNRR sprijină introducerea unei singure ture în toate școlile primare ca bază pentru introducerea unui model de școlarizare pe durata unei zile întregi. Fondurile politicii de coeziune contribuie în mod semnificativ la aceasta prin finanțarea diferitelor aspecte ale modernizării instituțiilor de învățământ primar, inclusiv prin finanțarea infrastructurii și a echipamentelor care să permită punerea în aplicare a unui model de școlarizare pe durata unei zile întregi în școlile care funcționează deja cu o singură tură.
- Planul de redresare și reziliență al **Sloveniei** prevede o reformă care vizează eficientizarea transportului public de călători din Slovenia prin instituirea unei noi entități de coordonare. Acest lucru va facilita punerea în aplicare a investițiilor politicii de coeziune în acest sector, ca de exemplu modernizarea căilor ferate și sprijinirea modurilor de transport durabile.

4. Particularitățile semestrului european 2024

Punerea în aplicare a PNRR-urilor și complementaritatea cu alte instrumente de finanțare ale UE vor constitui cadrul semestrului european în 2024. În timp ce prin punerea în aplicare în curs a planurilor de redresare și reziliență se vor obține rezultate în ceea ce privește reformele și investițiile întreprinse pentru a da curs recomandărilor specifice fiecărei țări, ciclul din 2024 al semestrului european va analiza, de asemenea, modul în care acțiunile din cadrul planurilor de redresare și reziliență interacționează cu alte instrumente de finanțare ale UE în vederea atingerii obiectivelor de politică comune.

Rapoartele de țară și bilanțurile aprofundate vor identifica provocările structurale și emergente pentru a debloca potențialul de competitivitate în fiecare stat membru. Rapoartele de țară pentru 2024 vor include o evaluare a progreselor înregistrate în direcția îndeplinirii obiectivelor Pactului verde european, a obiectivelor Pilonului european al drepturilor sociale, inclusiv a obiectivelor pentru 2030 privind ocuparea forței de muncă, competențele, educația și reducerea sărăciei, precum și în ceea ce privește abordarea unei serii de obstacole din calea industriei care împiedică dubla tranziție. Semestrul european va continua să fie un vehicul principal pentru monitorizarea și promovarea progreselor înregistrate în vederea atingerii obiectivelor de dezvoltare durabilă, inclusiv în contextul acordării unei atenții sporite aspectelor legate de bunăstarea durabilă și favorabilă incluziunii în afara cadrului PIB.

Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2024 se vor axa pe un număr restrâns de provocări și vor prezenta în detaliu principalele nevoi de investiții în vederea evaluării la jumătatea perioadei a programelor politicii de coeziune pentru perioada 2021-2027. În timp ce PNRR-urile sunt în curs de punere în aplicare și s-au adăugat măsuri suplimentare prin intermediul capitolelor dedicate REPowerEU, în rapoartele de țară și, după caz, în contextul bilanțurilor aprofundate vor fi identificate provocările de politică neabordate sau noi. Rapoartele de țară, alături de propunerile de recomandări specifice fiecărei țări, vor constitui pachetul de primăvară al semestrului european 2024, care urmează să fie adoptat în iunie 2024. Noul ciclu va sta, de asemenea, la baza viitoarei evaluări la jumătatea perioadei a politicii de coeziune.

Implicarea Parlamentului European, a Consiliului, a partenerilor sociali și a altor părți interesate importante va fi în continuare o caracteristică esențială. Cooperarea strânsă este indispensabilă și se realizează prin reuniuni periodice în etapele-cheie ale semestrului și ale MRR. Statele membre sunt încurajate să colaboreze activ cu părțile interesate, inclusiv cu partenerii sociali, cu autoritățile locale și regionale, precum și cu organizațiile relevante ale societății civile. Dialogul interinstituțional cu Parlamentul European și cu Consiliul va continua, asigurând responsabilitatea democratică și colaborarea în materie de guvernare economică.

5. Concluzie

Ca răspuns la evoluțiile din lume, UE se angajează să își consolideze competitivitatea pe termen lung prin tranziția verde și digitală, asigurând în același timp echitatea socială. În cadrul semestrului european, Comisia va continua să monitorizeze îndeaproape impactul social și economic și să propună recomandări pentru a debloca potențialul de competitivitate al fiecărui stat membru, promovând autonomia strategică deschisă și creșterea economică cu zero emisii nete, precum și tranziția verde și digitală echitabilă, reducând în același timp disparitățile regionale. În acest sens, ciclul din 2024 al semestrului european se va concentra în mod specific pe asigurarea și extinderea sinergiilor și a complementarităților dintre punerea în aplicare a PNRR-urilor și a programelor politicii de coeziune, identificând totodată domeniile în care sunt necesare investiții și reforme suplimentare la nivel național și regional.